

Dwie Stocznie

Budowa statków
od socjalizmu
do Unii Europejskiej

Piotr Filipkowski
Ulf Brunnbauer
Philipp Ther
Stefano Petrungaro
Peter Wegenschimmel
Andrew Hodges

GDYNIA
W NOWYM
ŚWIECIE

Dwie Stocznie

Budowa statków od socjalizmu do Unii Europejskiej

Piotr Filipkowski
Ulf Brunnbauer
Philipp Ther
Stefano Petrungaro
Peter Wegenschimmel
Andrew Hodges

GDYNIA
W NOWYM
ŚWIECIE

GDYNIA – GDAŃSK 2025

MUZEUM
MIASTA GDYNI

Wydawnictwo
Uniwersytetu
Gdańskiego

Spis treści

9	Podziękowania
15	Rozdział 1. Przetrwać wichry transformacji. Stocznie i zmiany społeczne w Europie Środkowo-Wschodniej i Unii Europejskiej od lat 70. XX wieku
24	Długie trwanie wielkiej transformacji
27	Polanyi kontra Fukuyama
36	Paradoksy prywatyzacji
43	Porównawcza i światowa historia przedsiębiorczości
50	Społeczny postęp i różnicowanie
60	Metodologia i źródła
71	Rozdział 2. Wiecznie na skraju bankructwa. Opowieść o dwóch stoczniach
80	Globalne cykle gospodarcze i transformacja późnego socjalizmu
87	Kryzys i nieudane rozwiązania w latach 70. XX wieku
102	Na krawędzi finansowej ruiny
108	Grzęźnięcie w bagnie w postsocjalistycznym świecie
122	Unii mówimy „tak”, stoczniom mówimy „nie”
134	Życie po życiu

139	Rozdział 3. Bezpieczna przystań? Rola państwa w transformacji
144	Dziurawe granice stoczni
154	Lawirujący lewiatan
164	Retoryka legitymizacji i mechanika ochrony społecznej
174	Kiedy zarządzanie długiem staje się zarządzaniem winą
181	Rozdział 4. Zespołeni. Budowanie społeczności w stocznich
189	Uljanik siedliskiem subkultur. Stocznia Gdynia kooperatywą żywnościowo-rozrywkową
196	Stocznia wielofunkcyjna – mieszkanie, rekreacja, dobrobyt
209	Wyjście z upadku. Statki, hierarchie i potrzeba wspólnoty
224	Kruche wspólnoty – metaforyczne przybliżenie
233	Rozdział 5. Wytwórnia wartości. Statki, praca i produkcja znaczeń
239	Zmiana wartości pracy przemysłowej – od komunizmu do czasów postsocjalistycznych
247	Etyka pracy i solidarność z przeszłości
258	Wyłomy i kompromisy. Nowe wartości społeczne i praktyki ekonomiczne
265	Nowe horyzonty w starych krajobrazach przemysłowych
275	Rozdział 6. Do góry dnem? Przyszłość stoczni w UE
279	Chiny i umiejscowienie transformacji
284	Utajone życie transformacji
290	Czasowość transformacji
299	Po hegemonii neoliberalnej

304	Postscriptum
307	Literatura i źródła
323	Summary
324	Spis ilustracji